

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

*Сизоненко Ю.С., здобувач вищої освіти групи Ф4/1
обліково-фінансового факультету, МНАУ*

Анотація: досліджено страхування аграрного сектору в Україні, визначено напрями покращення та доцільність введення страхування на аграрних підприємствах.

Ключові слова: страхування, страховий продукт, агрострахування, індексне страхування, андеррайтинг.

Важливу частину в економіці України займає саме аграрний сектор, тому його страхування від можливих ризиків та збитків – актуальна проблема.

Необхідність розвитку страхування в аграрному секторі обумовлена цілим рядом головних факторів серед яких:

- важливе значення по масштабу, місцю і ролі аграрного сектора в забезпеченні населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною;
- кількість і вартість зайнятих в аграрному секторі матеріальних і трудових ресурсів, наявна і постійно зростаюча матеріально технічна база, готова продукція, сировина, які самі по собі потребують страхового захисту;
- законодавча неврегульованість захисту аграрного сектору з боку держави в цілому і фактично відсутність страхового захисту окремого сільськогосподарського виробника зокрема (власність на землю і її захист, джерела фінансування, компенсація можливих збитків і т. д.) [2].
- підвищена, в порівнянні з іншими галузями економіки, залежність від природних умов (надлишок або недостатність тепла і вологи для оптимального розвитку рослинництва, хвороби, шкідники, стихійні лиха і т. д.), що не тільки відображається на кінцевому результаті щорічного господарювання, але і може призвести до повної втрати всього того, що було вкладено сільськогосподарське виробництво в тому чи іншому господарстві або навіть в цілому регіоні країни;

Аналіз останніх публікацій та досліджень по даній тематиці показав, що проблемною оцінкою розвитку агрострахування в Україні займаються такі вітчизняні учені як А. В. Гордійчук, М. Я. Дем'яненко, Р. О. Колібаба, О. В. Марценюк-Розарьонова, О.М. Остапенко. Разом з тим, потребують

подальшого розгляду питання, пов'язані з пошуком шляхів оптимального страхового захисту сільськогосподарських підприємств.

Аграрне страхування як один із головних інструментів управління ризиками надає змогу поєднувати інтереси учасників ринку аграрного страхування та держави [1]. Українське аграрне страхування проходить нелегкий шлях становлення, і це очевидно підтверджується тим, що українська сільськогосподарська галузь розвивається швидкими темпами, а обсяги застрахованої продукції не збільшуються (рівень агрострахування лишається мізерним на рівні 3 – 5%) [4]. Існують різні види програм: програми страхування урожаю та доходів, які гарантують компенсацію втрат виробника сільськогосподарської продукції не тільки від недостатньої кількості врожаю, а й від зниження цін на продукцію. Програма страхування тварин гарантує страхувальнику відшкодування можливих збитків, пов'язаних з утриманням худоби й птиці та, як наслідок настання страхового випадку, недоодержанням від неї певного виду кінцевої продукції, а саме молока, м'яса, хутра, шерсті, яєць тощо. Цей страховий продукт передбачає також надання страхувальнику додаткових послуг, таких як, оцінка його майна (у цьому випадку с.-г. тварин та птиці), рекомендації щодо утримання худоби, оцінка збитку (при настанні страхового випадку), а також повний супровід договору страхування від моменту подання заяви на страхування до останнього дня дії укладеного договору [1]. Програма страхування фінансових ризиків полягає у тому, щоб відшкодувати можливі втрати на випадок, коли через певний період застраховані угоди не дадуть очікуваної віддачі. Страхове відшкодування в такому разі встановлюється в обсязі різниці між страховою сумою та одержаним прибутком від застрахованої комерційної діяльності [3]. Спроби розвивати страхування в сільському господарстві традиційно впираються в об'єктивність оцінки ризику та його системність: коли у страховика немає впевненості у відсутності злої волі зацікавлених осіб та в оцінці розміру збитків, а також реальної можливості відстежити це і проконтролювати. Тобто, ризик може втрачати критерії випадковості настання, на яких ґрунтується сама основа страхування. Важливо

було б визначити переваги індексного страхування. Його вартість для страхувальника може бути в кілька разів дешевшою традиційного страхування. Вартість ризикового комерційного страхування становить близько 5% від страхової суми, індексного – від 3% і нижче. Індексне страхування не вимагає складного висококваліфікованого андеррайтингу і набагато простіше і не затратне в організації та обслуговуванні. Здешевлює страхування в цьому випадку і мінімізація адміністративних витрат на моніторинг та оцінку збитків.

Нинішній етап розвитку сільського господарства України супроводжується загостренням низки соціально-економічних проблем. Проте навіть за несприятливих умов аграрний сектор продовжує демонструвати прийнятні темпи розвитку, що є, в першу чергу, результатом проведених земельної та аграрної реформ. Поряд з цим, нові виклики вимагають своєчасної реакції держави, аграрної науки і практики. Від того, наскільки оперативно й ефективно вітчизняний аграрний сектор адаптується до нових умов господарювання, залежать його подальші перспективи зайняти гідне місце серед провідних виробників агропродовольчої продукції в світі [5]. Таким чином, можна в загальному відзначити, що для аграрних підприємств страхування має стати ефективним фінансово-економічним інструментом захисту майнових інтересів селян під час виробництва та переробки сільськогосподарської продукції. Подальший розвиток сільськогосподарського страхування повинен бути спрямований на створення вигідних та безпечних умов для ведення бізнесу всіма учасниками аграрного ринку, що передбачає розподіл ризиків між сільськогосподарськими виробниками, переробними підприємствами, банками, страховими компаніями та державою.

Література:

1. Про державну підтримку сільського господарства в Україні: Закон України від 01.01.2017, підстава 1791-19 (із змінами і доповненнями).
2. Бездітко О. Є. Агрострахування як основний інструмент управління ризиками в сільськогосподарському виробництві, Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. *Серія : Економіка і управління*. 2019. Т. 30(69), № 2. С. 76-81.

3. Бондаренко Н. В., Власюк С. А. Реалії та перспективи розвитку агостраховання в Україні. Університетські наукові записки. 2018. № 2. С. 272-280.

4. Аналітичне дослідження «Ринок агостраховання України у 2020-му андерайтинговому році». URL: <http://agroinsurance.com> (дата звернення: 29.09.2021)

5. Ліга страхових організацій України : офіційний сайт. URL: <https://forinsurer.com> (дата звернення: 29.09.2021).

***Abstract:** the insurance of the agricultural sector in Ukraine is studied, the directions of improvement and expediency of introduction of insurance at the agricultural enterprises are defined.*

***Keywords:** insurance, insurance product, agricultural sector, agricultural insurance, index insurance.*

***Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***